

Turvallinen elämä
ikääntyneille
toimintaohjelman
päivityksen
toimeenpanoraportti

06/2019

Päivityksen julkaisu

- Valtioneuvosto teki 5.10.2017 periaatepäätöksen sisäisen turvallisuuden strategiasta. Sen toimenpide 3.4. mukaan vuonna 2011 julkaistu ikääntyneiden turvallisuusohjelma tuli päivittää.
- [Turvallinen elämä ikääntyneille toimintaohjelman päivitys](#) julkaistiin 29.1.2018.

Turvallinen elämä ikäntyneille — toimintaohjelman päivitys

SISÄMINISTERIÖN JULKAISU 6/2018
Sisäisen turvallisuus

Ohjelman tavoitteet

- Ohjelman tavoitteena on ollut **lisätä ikääntyneiden arjen turvallisuutta** ja puuttua ennalta estävästi ja tehokkaasti ongelmiin, jotka vähentävät ikääntyneiden turvallisuutta tai turvallisuuden tunnetta.
- Toimintaohjelma kohdistettiin ikääntyneiden parissa työskenteleville viranomaisille ja järjestöille. Sen tarkoitus on tarkastella ikääntyneiden turvallisuutta eri näkökulmista ja toimia ikääntyneiden turvallisuuden kehittämisen innostajana, verkostojen kutojana sekä tulosten ja vaikutusten vahvistajana.
- Päivityksessä päätettiin 12 toimenpiteestä ikääntyneiden asumisen turvallisuuden parantamiseksi, tapaturmien määrän vähentämiseksi sekä kaltoinkohtelun, väkivallan ja rikosten ehkäisemiseksi sekä torjumiseksi.

Ohjausryhmä

- Työn koordinoimiseksi ja seuraamiseksi perustettiin Turvallinen elämä ikääntyneille ohjausryhmä, jonka toimikausi oli 23.4.2018 - 31.5.2019.
- Ohjausryhmä kokoontui yhteensä seitsemän kertaa:
 - viisi kokousta
 - kaksi työpajaa

Työssä mukana

- Virpi Dufva, **Vanhus- ja lähimmäispalvelun liitto – Valli ry**, puheenjohtaja
- Markus Alanko, **Rikksentorjuntaneuvosto**, oikeusministeriö (varajäsen: Minna Piispa)
- Raija Hynynen, **ympäristöministeriö** (varajäsen: Tuula Tiainen)
- Jari Lepistö, **sisäministeriön pelastusosasto** (varajäsen: Jarkko Häyrinen)
- Satu Taiveaho, **Turvallisen vanhuuden puolesta – Suvanto ry**
- Minna-Liisa Luoma, **Terveyden ja hyvinvoinnin laitos** (varajäsen: Satu Havulinna)
- Pirjo Lillsunde, **sosiaali- ja terveysministeriö** (varajäsen: Satu Karppanen)
- Päivi Topo, **Ikäinstituutti** (varajäsen: Pirjo Kalmari)
- Heikki Laurikainen, **Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK** (varajäsen: Tarja Ojala)
- Mari Patronen, **Suomen Kuntaliitto** (varajäsen: Hannele Häkkinen)
- Marjut Vuorela, **Vanhustyön Keskusliitto** (varajäsen: Mailis Salmi)
- Juha Tuovinen, **sisäministeriön poliisiosasto**
- Mervi Flinkman, **Tehy ry** (varajäsen: Outi Töytäri)
- Leena Seitovirta, **sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosasto**, sihteeri

Toimenpiteiden toteutuminen

- Ohjelman toimeenpano on kokonaisuudessaan edennyt varsin hyvin, vaikka ohjelman toimeenpanokausi jäi melko lyhyeksi ohjelman valmistuessa kesken hallituskauden.
- Toimenpiteillä tavoitellaan vaikutuksia ainakin 2020-luvun puoliväliin asti, ja monet toimenpiteistä ovat pysyvää toimintaa.
- Tässä raportissa kuvataan Turvallinen elämä ikääntyneille toimintaohjelman toimeenpanon tilannetta toimenpiteittäin hallituskauden 2015-2019 päättyessä.

Toimenpide 1: ehkäistään kaatumisia

Mitä on tehty?

- Ympäristöministeriö julkaisi Muisti- ja ikäystävällinen asuminen ja asuinympäristö [oppaan](#)
- Tehy-lehdessä ja Tehyn sähköisessä viestinnässä on julkaistu artikkeleita kaatumisten ehkäisyyn liittyen
- Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen ohjelmaan on liittynyt 18 uutta kuntaa
- [HUS terveystaloon](#) kuntoutumistaloon on tehty kaatumisten ehkäisyn osio
- UKK-instituuttiin on perustettu kaatumisten ehkäisyn asiantuntijaverkosto edistämään valtakunnallista kaatumisten ehkäisytyötä. Verkosto jatkaa ja laajentaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen aiemmin koordinoimaa IKINÄ-asiantuntijaverkosta.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksessa valmistellaan ikääntyneiden tapaturmien ehkäisyn tavoite- ja toimenpidesuunnitelma

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen -työ jatkuu ja ohjelmakunnissa (48 kpl) juurrutetaan ikäihmisten voima- ja tasapainoharjoittelun hyviä toimintamalleja poikkisektorisella yhteistyöllä
- Kaatumisista aiheutuneiden kuolemien ja loukkaantumisten ohella tulisi korostaa toimintakykyisten vuosien lisäämistä
- Ilmatieteen laitoksen Sää-sovelluksesta valtakunnallinen varoituspalvelu
- Taloyhtiöt tulisi saada vahvemmin mukaan esim. pelastussuunnittelun kehittämisen kautta
- Resurssien varmistaminen kaatumisten ehkäisyyn ja hyvien mallien levittämiseen koko maassa

Toimenpide 2: parannetaan palo- ja asumisympäristön turvallisuutta

Mitä on tehty?

- Ympäristöministeriö järjesti 09/2018 seminaarin teemalla Muisti- ja ikäystävällinen asuinympäristö (120 hlö).
- SPEK järjesti 11/2018 välittäjäjuhlat, joiden teemana oli erityisryhmien asumisen turvallisuus
- Sisäministeriön 01/2019 julkaisemiin [alueellisen ja paikallisen turvallisuussuunnittelun kansallisiin linjauksiin](#) tehtiin toimenpidekortti ikääntyneiden asumisen turvallisuudesta
- Kuntaliitto ja pelastuslaitosten kumppanuusverkosto julkaisivat v. 2019 [oppaan](#) paloriskikohteiden ilmoittamiseen, valvontaan ja viranomaisyhteistyöhön. Lisäksi Paloriskiasuminen -hankkeessa koulutettiin pelastusviranomaisia sekä kunnan henkilöstöä paloriskiasumisesta sekä pelastuslain 42 §:n ilmoitusvelvollisuudesta ja –menettelystä.
- Suvanto ry on tiedottanut ilmoitusvelvollisuudesta koulutuksissa, luennoilla ja mediayhteistyössä. Suvanto ry:n koordinoiman Kätkeyt äänet –kampanjapäivän teemana v. 2019 on oikeus tehdä huoli-ilmoitus
- Ympäristöministeriö julkaisi v. 2019 Esteetön rakennus ja ympäristö –[oppaan](#) esteettömän liikkumis- ja toimimisympäristön suunnitteluun ja rakentamiseen
- Vanhustyön keskusliitto on toteuttanut Korjausneuvontatoimintaa ja rakentaa [vanheneminen.fi –sivustoa](#), jossa teemoina mm. arjen turvallisuus ja tulevaisuuden asuminen

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Viestintää ja neuvontaa asuntojen korjauksista ja ARA:n korjausavustuksista tulee tehostaa
- ARA/SPEK yhteistyö turvallisessa asumisessa
- Koulutettava myös muita toimijoita kuin (sote)viranomaisia pelastuslain 42§:n ilmoitusvelvollisuudesta ja paloriskiasumisesta
- Toteutetaan vertailukelpoinen tutkimus Sosiaali- ja terveydenhuollon paloturvallisuuskäytännöt (STEP) tutkimuksen kanssa, jotta saadaan selville, miten paloriskiasumisen koulutukset v. 2016 jälkeen ovat vaikuttaneet pelastuslain 42 §:n ilmoitusvelvollisuuden tunnettuuteen

Toimenpide 3: lisätään kotihoidossa olevien paloturvallisuutta

Mitä on tehty?

- SPEKillä on käynnissä Osallistava Turvallisuus Erityisryhmille (OTE) -hanke, jossa on jaettu arjen turvallisuuteen liittyvää tietoa. V. 2018 hankkeella oli 23 koulutustilaisuutta ympäri Suomen yhteistyössä mm. Muistiliiton ja Omaishoitajaliiton sekä pelastustoimen kanssa. Lisäksi 25 tilaisuudessa kerrottu erityisryhmien arjen ja asumisen turvallisuudesta eri sidosryhmille.
- SPEK teki v. 2019 osana OTE-hanketta Superin kanssa perus- ja lähihoitajille (3400 vastaajaa) kyselyn siitä, millaisia turvallisuusongelmia he ovat havainneet asiakkaiden arjessa.
- Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen hallinnoimassa Kotona asumisen turvallisuustason vaatimusmalli- eli KAT3 - hankkeessa on luotu verkostomainen yhteistyömalli kotona asumisen riskien tunnistamiseen, vähentämiseen ja ennaltaehkäisemiseen. Hanke valmistuu syksyllä 2019.

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Kotihoidossa työskentelevien sekä järjestö- ja diakoniatyöntekijöiden jatkuva turvallisuuskoulutus koko maassa
- KAT 3-hankkeessa kehitetyn verkostomallin ja työkalujen levitys valtakunnallisiksi
- Turvallisuusasioista tiedottaminen ja kouluttaminen ikääntyneille sekä heidän omaisilleen ja läheisilleen
- Koulutusten rahoitus ja turvatekniikan uudet rahoitusmahdollisuudet myös niille, joille ei tekniikan hankinta ole taloudellisesti mahdollista

Toimenpide 4: edistetään ikäteknologian ja turvallisuustekniikan käyttöä

Mitä on tehty?

- Tehy on järjestänyt useita koulutustilaisuuksia teknologiasta kuntoutuksen tukena sekä Parasta aikaa - Ikääntyvien hyvinvointi - moniammatillisen koulutustapahtuman (n. 1000 hlö), jossa aiheena mm. robotisaatio, arkitekologia ja etäyhteydet ikäihmisten (turvallisen) kotona asumisen tukena.
- SPEKin Osallistava turvallisuus erityisryhmille – hankkeen koulutuksissa on kampanjoitu turvalaitteiden kuten liesivahtien puolesta
- Vallin Ikäteknologiakeskus koordinoi Digiverkostoa (yli 70 toimijaa), jossa alan asiantuntijat jakavat tietoa sekä koordinoivat yhteistä vaikuttamis- ja kehittämistyötä

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Yhteistyötä lisättävä järjestöjen sekä järjestäytymättömien vapaaehtoisten ja sosiaali- sekä pelastustoimen kesken
- Jatettava tiedon jakamista ikä- ja turvateknologiasta sekä varmistettava hoitoalan ammattilaisten osaamisen turva- ja ikäteknologian käytössä
- Sisäministeriö selvitti mahdollisuuksia rahoittaa kuntien ja maakuntien turvallisuustekniikkahankintoja sosiaalisilla investoinneilla (SIB), mutta johtopäätös oli, ettei turvallisuustekniikkahankinnat ole sellainen vaikuttavuustavoite, joihin SIB:t tähtäävät -> pohdittava turvatekniikan uusia rahoitusmahdollisuuksia heille, joille tekniikan hankinta ei muutoin ole taloudellisesti mahdollista

Toimenpide 5: vähennetään tietoverkkorikoksia

Mitä on tehty?

- Rikoksentorjuntaneuvosto on tuottanut valistusmateriaalia
- Poliisi julkaisi v. 2019 ennalta estävän toiminnan strategian, johon kirjattiin strateginen linjaus: poliisi ennalta estää ikääntyneisiin kohdistuvia rikoksia neuvonnalla ja valistuksella
- [Kotitapaturma.fi:n](https://kotitapaturma.fi) Turvallisia vuosia -oppaan tarkistuslistaan tuotettiin kysymyksiä petosten ja huijausten ehkäisemiseksi
- Muun muassa järjestöt ja erilaiset yhteisöt ovat järjestäneet tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa opastetaan ikäihmisiä digilaitteiden ja sähköisten palveluiden käytössä. Toimijoina mm. Vallin Ikäteknologiakeskus, Vanhustyön keskusliiton SeniorSurf –toiminta sekä SenioriVerkko, myös alueellisia toimijoita kuten Helsingin digineuvonta ja Enter ry
- Mummonmarkan vartijat, ikääntyneiden taloudellisen kaltoinkohtelun torjuntahanke käynnistyi v. 2018. Hankkeen puitteissa on järjestetty useita koulutuksia ja luentoja aiheesta. Tulossa vielä koulutuskiertue ja pop up –tapahtumia.

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Tarvitaan pidempikestoista ja systemaattista digivalmiuksia tarjoavaa koulutusta ja esim. pankit mukaan kouluttamaan asiakkaitaan verkkopalveluidensa käytössä
- Koulutusmateriaalista tiedottamista ja sen levittämistä tehostettava
- Kansallisen rikosuhritutkimuksen otoksen yläikäraja on 75 vuotta. Tätä tulisi nostaa, mikäli halutaan selvittää ikääntyneisiin kohdistuvan (tietoverkko)rikollisuuden laajuutta ja kehitystä.

Toimenpide 6: ennaltaehkäistään petoksia ja huijauksia

Mitä on tehty?

- Poliisi julkaisi v. 2019 ennalta estävän toiminnan strategian, johon kirjattiin strateginen linjaus: poliisi ennalta estää ikääntyneisiin kohdistuvia rikoksia neuvonnalla ja valistuksella
- Poliisi on tiedottanut aktiivisesti niin valepoliisi-ilmiöstä kuin verkkopankkitunnusten turvallisesta käytöstä
- Media ja järjestöt ovat olleet laajasti mukana tiedottamisessa ja aineiston (mm. tarrojen) jakamisessa
- Rikoksentorjuntaneuvosto on tuottanut koulutusmateriaalia
- Mummonmarkan vartijat, ikääntyneiden taloudellisen kaltoinkohtelun torjuntahanke käynnistyi v. 2018. Hankkeessa pidetty useita koulutuksia/luentoja aiheesta. Tulossa koulutuskiertue ja pop up –tapahtumia.

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Tarvitaan lisää yhteistyötä koulutusmateriaalin tuottajien ja käyttäjien välillä
- Viestintä kampanjaluonteista ja vaihtelevaa alueittain. Ennalta estävä työ ja viestintä systematisoitava.
- Viestinnässä ja ennalta estävässä työssä tulisi käyttää laajasti eri kanavia ja sidosryhmiä.
- Edistetään systemaattista vanhuuteen varautumista (ml. hoitotahto, edunvalvontavaltuutus, testamentti jne.)

Toimenpide 7: varmistetaan ikääntyneiden oikeudellinen suoja heihin kohdistuvissa rikoksissa

Mitä on tehty?

- Toteutettiin Ikääntyneet rikosten uhreina - kysely poliisilaitoksille 12/2018

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Salassapitosäännöksiä tai niistä tehtäviä tulkintoja tulisi tarkastella, jotta eri puolella Suomea viranomaiset toimisivat samalla tavalla samanlaisissa tapauksissa
- Poliisin ennalta estävä toiminta on järjestetty poliisilaitoksissa varsin eri tavoin. Poliisihallituksen tulisi koota hyviä käytäntöjä ja levittää niitä eteenpäin, koska laitoskohtaiset erot voivat olla suuriakin
- Edelleen on tarve laajemmalle selvitykselle, jossa tutkittaisiin, missä laajuudessa ikääntyneisiin kohdistuvat rikokset on tutkittu ja tuomittu törkeänä tekemuotona uhrin avuttoman tilan vuoksi sekä estääkö törkeän tekemuodon ankaramman rangaistuksen uhka ikääntyneisiin kohdistuvia rikoksia

Toimenpide 8: poistetaan yhteistyön esteitä

Mitä on tehty?

- On sovittu, että Terveyden ja hyvinvoinnin laitos toteuttaa v. 2019/2020 sisäministeriön rahoituksella osana Vanhuspalvelujen tila – tutkimusta selvityksen palvelujärjestelmän sekä viranomaisyhteistyön esteistä ja mahdollisuuksista iäkkäiden kaltoinkohtelun ja hyväksikäytön tunnistamiseksi ja siihen puuttumiseksi

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Tarvitaan poikkihallinnollinen laajasti eri toimijat huomioiva koordinaatioryhmä keskeisten kehittämiskohteiden tunnistamiseksi ja päällekkäisen toiminnan ehkäisemiseksi
- Tai integroidaan ikääntyneiden turvallisuus osaksi laajempaa kehittämisohjelmaa kuten ikäohjelma
- Huoli-ilmoituksen käytännöt yhteneväiseksi valtakunnassa, tiedon lisääminen huoli-ilmoituksesta, huoli-ilmoitusten seuranta ja tilastointi

Toimenpide 9: kehitetään taloudellisen hyväksikäytön havaitsemista

Mitä on tehty?

- Suvanto ry:n Kätkeyt äänet tapahtuman teemana oli v. 2018 taloudellinen kaltoinkohtelu
- Valli ry:n Ikäteknologiakeskus toteutti 06/2018 [selvityksen](#): Pankkipalvelut kuuluvat kaikille. Miten turvataan iäkkäiden pankkiasiointi digiyhteiskunnassa?
- Suvanto ry:n Mummon markan vartijat – Ikääntyneiden taloudellisen kaltoinkohtelun torjuntahankkeessa työstetään yhdessä ikäihmisten kanssa opaslehtistä, jota käytetään hankkeen koulutuskiertueella ikäihmisiä aiheesta koulutettaessa. Lisäksi hankkeessa koulutetaan eläkeläisistä/ikäntyneistä talouslähettäjiä vanhusneuvostoihin/eläkeläisjärjestöihin

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Sosiaali- ja terveydenhuollossa tulisi tehdä henkilökunnan tekemistä epäillyistä rikoksista aina ilmoitus poliisille. Muutoin rikosentekijä voi vain vaihtaa työpaikkaa ja jatkaa rikollista toimintaa.
- Rikostaustaselvitysten edellyttämistä tietyissä erityistä luottamusta edellyttävissä tehtävissä vanhusten kanssa toimiville tulisi harkita.
- Ikääntyneiden talouslukutaidon kehittäminen koulutuksella
- Jatketaan Ikääntyneeseen henkilöön kohdistuvan taloudellisen hyväksikäytön tunnistaminen ja torjunta –[oppaasta](#) tiedottamista

Toimenpide 10: levitetään syrjäytymistä estäviä malleja

Mitä on tehty?

- Ikäinstituutin v. 2017 alkaneessa Yhdessä kotikulmilla – hankkeessa luodaan 21 taloyhtiön kanssa Liikkuva taloyhtiö –toimintamallia ja lisätään asukkaiden yhteisöllisyyttä
- Vallin Etsivän vanhustyön verkostokeskus kokoaa yhteen yli 300 toimijaa ja välittää etsivään vanhustyöhön liittyvää tietoa, osaamista, kokemuksia ja menetelmiä. Verkostokeskus on lanseerannut Välittämisen päivä -konseptin, jonka tarkoituksena on kannustaa pitämään huolta oman naapuruston iäkkäistä
- Ikäinstituutin ja Valli ry:n v. 2018 alkaneessa Elämänote – ohjelmakokonaisuudessa tuetaan ikääntyneiden osallisuutta ja vähennetään heidän yksinäisyyttä
- Suvanto ry:n koordinoiman Kätketyt äänet –kampanjapäivän teemana v. 2019 on oikeus tehdä huoli-ilmoitus

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Jatketaan verkostoyhteistyön kehittämistä eri toimijoiden välillä (kunnan sosiaali-terveysliikunta- ja kulttuuritoimialat jne. + järjestöt, seurakunta, ikääntyvät ihmiset)
- Levitetään hyviä malleja pitkäjänteisesti ja integroidaan niitä osaksi kuntien ja järjestöjen yhteistyötä
- Vahvistetaan kansalaisten auttamisasennetta ja taitoa välittää sekä puuttua ikääntyvien ihmisten avun tarpeeseen

Toimenpide 11: viedään turvallisuuden hyvät käytännöt TUOVI-portaaliin

Mitä on tehty?

- [TUOVI-portaali](#) julkaistiin 01/2019
- Portaalia esiteltiin ja sen käyttöä harjoiteltiin ohjausryhmän kokouksessa 13.12.2018.

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Tehdään TUOVI-portaalia tunnetuksi tiedottamalla siitä ja käyttämällä sitä hyväksi erilaisissa hankkeissa
- Kerätään laajasti ikääntyneiden turvallisuuden edistämisen hyviä käytäntöjä ja viedään ne portaaliin
- Sivusto hyvälle käytännöille tulossa vielä v. 2019 aikana

Toimenpide 12: tuotetaan tietoa ikääntyneiden turvallisuustilanteesta

Mitä on tehty?

- 01/2019 julkaistiin Sisäisen turvallisuuden tila –raportti, jossa tarkastellaan turvallisuutta väestölähtöisesti neljällä eri osa-alueella (turvattomuuden tunne, rikollisuus, tapaturmat ja onnettomuudet sekä yhteiskuntarauha ja vakaus)
- Raportissa kerrotaan myös ikääntyneiden turvallisuustilanteesta.

Jatkotoimenpide- ja yhteistyötarpeet

- Raporttia kehitettävä tuomaan paremmin esiin eri väestöryhmien turvallisuuden tilanne sekä kansallisen tason lisäksi alueellisen tason tiedot
- Kansallisen rikosuhritutkimuksen otoksen yläikäraja on 75 vuotta. Tätä tulisi nostaa, mikäli halutaan selvittää ikääntyneisiin kohdistuvan (tietoverkko)rikollisuuden laajuutta ja kehitystä.
- Viedään eri toimijoiden tekemät ikääntyneiden turvallisuuteen liittyvät selvitykset, tutkimukset ja raportit TUOVI-portaaliin

Työn jatko?

Ohjausryhmältä kysyttiin toimikauden päättyessä:

1. Onko Turvallinen elämä ikääntyneelle toimintaohjelmasta ja ohjausryhmästä ollut sinulle/edustamallesi taholle hyötyä? Millaista?

Verkostoituminen

Tietojenvaihto

Parempi kokonaiskuva ikääntyneiden turvallisuudesta

Antanut kasvot eri organisaatioille

Avannut uusia yhteistyömuotoja

Uskonvahvistusta omalle työlle

Lisää viestintäkanavia ja hyödynnettäviä materiaaleja

Työn jatko?

2. Onko ohjausryhmän työtä mielestäsi tarvetta jatkaa? Jos kyllä, millaisten teemojen parissa ja kuinka tiheästi kokoontuen?

Työn jatkumista kannatettiin:

lääkäiden turvallisuuteen liittyen on meneillään runsaasti eri työryhmiä. Voisiko tehdä tarkempaa työnjakoa?

Kokouksia 2-4 vuodessa aina jonkun akuutin teeman kanssa

Teemoina esim. digitaalisuus ja ikääntyneiden turvallisuus

Teemana esim. yhteisöllisyys ja mielen hyvinvointi

Työtä jatkettaessa, konseptia tulisi uudistaa, koska nyt osin päällekkäistä toimintaa mm. STM:n ja Onnettomuuksien ehkäisyn-hankkeen kanssa

Mielestäni työtä olisi syytä jatkaa, koska se lisää eri toimijoiden tietoa siitä, mitä ikäihmisten turvallisuuden parissa tehdään

Teemat sisäisen turvallisuuden strategian parista

Teemat ovat olleet laajoja ja hyviä ja niiden parissa kannattaa jatkaa

Lopuksi

- Tässä raportissa ei ole varmastikaan pystytty huomioimaan kaikkea sitä työtä, jota monet toimijat tekevät ikääntyneiden turvallisuuden edistämiseksi, joten ohjausryhmässä mukana olleet ja muut organisaatiot voivat lähettää tietoa ohjelman toimenpiteiden teemojen alla tehdyistä toimista (materiaalit, julkaisut jne.) [TUOVI-portaaliin](#) laitettavaksi myös jatkossa lähettämällä viestin: sisainturvallisuus@intermin.fi.
- Turvallinen elämä ikääntyneille toimintaohjelman päivittämisestä päättäminen on ajankohtaista v. 2021 eduskunnalle annettavan sisäisen turvallisuuden selonteon julkaisun jälkeen

**Lämmin kiitos yhteistyöstä
koko ohjausryhmälle!**

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
kirjaamo@intermin.fi